

POKROK V POZNÁNÍ KRISTA PÁTÉ EVANGELIUM

Rudolf Steiner

GA 152

Paříž, 27. května 1914

Tři předstupně Mystéria Golgoty. Ztělesnění Krista v Ježíši z Nazaretu. Tři období ve vývoji Ježíše z Nazaretu ve spojení se třemi bolestnými zážitky. Rozhovor Ježíše z Nazaretu se svojí nevlastní matkou nebo pěstounkou: vydechnutí Zarathustrova Já. Nezbytnost vědomého poznání Krista v současnosti a v budoucnosti.

V dnešní úvaze bych chtěl nejprve promluvit o tom, co se nyní můžeme v oblasti okultního bádání dozvědět o Kristově bytosti, abychom k tomu potom připojili vyličení toho, jak mohlo pokročit poznání Krista od doby Mystéria Golgoty. V našem duchovním hnutí jsme opakovaně poukázali na velký význam Mystéria Golgoty pro celý zemský vývoj. Když se v okultním bádání dále sledoval tento význam Mystéria Golgoty, mohli jsme dospět ke třem předstupňům tohoto mystéria, které se odehrály ve vývoji Země a v souvislosti s ním. Mystériu Golgoty předcházejí tři předstupně, připravují je, ale neodehrávají se na fyzické úrovni, nýbrž odehrávají se ve vyšších světech.

První z těchto událostí spadá do doby lemurského vývoje Země. Dvě další události, druhá a třetí, spadají do doby atlantského vývoje Země. A čtvrtá je Mystérium Golgoty, které se událo v poatlantské době, na počátku našeho letopočtu, na fyzické úrovni.

V lemurské době se spojuje táž bytost, kterou známe jako bytost Kristovu, s jinou bytostí vyšších světů, s bytostí vyšších světů, která se nevtělila na fyzické úrovni, nýbrž náležela světu vyšších hierarchií. A tak jako mluvíme u Mystéria Golgoty o tom, že Kristus vstoupil do těla Ježíše z Nazaretu, tak můžeme pro starou lemurskou dobu mluvit o tom, že Kristus vstoupil do bytosti vyšších světů, do bytosti rázu archandělského. Mohli bychom mluvit o tom, že podobná událost přenesená do duchovního světa, se udála za lemurského vývoje, jako se později odehrálo na fyzické úrovni pokřtěním Janem v Jordáně. Zastihujeme tedy v oné staré době Kristovu bytost v duševním těle archanděla. A touto obětí Kristovy bytosti, vstupem do těla, do duševního těla archanděla, zazařuje do zemského vývoje zcela určité působení z duchovních světů.

Abychom poznali význam této události, musíme promluvit o nebezpečí, které celému lidskému vývoji hrozilo v lemurské době luciferskými silami. Kdyby toto

nebezpečí nebylo od lidstva odvráceno, pak by přišlo do neuspořádanosti vše to, co nazýváme lidskou schopností smyslového vnímání. Síly smyslů by se pod luciferským vlivem nemohly vyvinout tak, jak se vyvinuly, nýbrž by se staly vůči vnějšímu světu mnohem citlivějšími, mnohem více dráždivými. Pak bychom například museli jít světem takto: Kdybychom uviděli modrou barvu, tak by byla tato barva naším okem jakoby nasávána a my bychom pociťovali něco jako sající sílu, a kdybychom uviděli červenou barvu, tak bychom pociťovali v očích něco jako bodání. Musíme si jen představit, jakými lidmi bychom se stali, kdybychom v životě bývali na každém kroku vjemy vrháni sem a tam smyslovým vnímáním pouhých dráždivých vlivů. Toto nebezpečí bylo odvráceno tím, že se Kristus, musím nyní říci, nevtělil, nýbrž vstoupil do duše archandělské bytosti a síly, které tím mohly zářit z duchovních světů, se rozprostřely do vývoje lidstva a síly smyslů byly harmonizovány. Takže nebezpečí, právě uvedené, bylo od lidí odvráceno a síly smyslů přijaly nezbytnou vyrovnanost. Můžeme tedy dnes, když pomyslíme na to, v jaké umírněnosti probíhá naše smyslové vnímání, pohlédnout zpět do staré lemurské doby a říci si: Tehdy se událo to, že se Kristus obětoval, že vstoupil do duše archandělské bytosti a odňal od nás nebezpečí nadměrné citlivosti naší smyslové soustavy.

Druhé nebezpečí hrozilo lidskému vývoji, a to nyní společným působením Ahrimana a Lucifera, v první době atlantského vývoje. V této době hrozil abnormální vývoj životních sil. Životní síly se měly vyvíjet tak, že například, když by člověk pocítil hlad a měl by před sebou potravu, vrhal by se na ni se zvířecí dychtivostí. A na druhé straně, například, kdyby byl měl před sebou nějakou potravu, která by nebyla požitelná, pociťoval by velmi silnou ošklivost a před touto potravou by uprchl. V oné době hrozila člověku nadměrná citlivost životních sil. Kristus znovu vstoupil do duše bytosti vyšších hierarchií archandělského rázu a touto Kristovou obětí bylo odvráceno od lidstva nebezpečí, které jsem právě popsal a životní síly byly harmonizovány tak, že my jich nyní můžeme používat střídme a vyrovnaně.

Třetí nebezpečí hrozilo lidskému vývoji ke konci atlantské doby. Do neuspořádanosti měly přijít vlivem Lucifera a Ahrimana tři duševní síly, myšlení, citění a chtění tak, že by působily neurovnaně, navzájem chaoticky, kdyby nebylo toto nebezpečí odvráceno.

Chceme-li porozumět, jak tomu vlastně s touto věcí je, tak si musíme ujasnit, že Země není jen tím, co míní geologové, minerálním tělesem, nýbrž že Země je zcela organizmem. Co vystupuje ze základu Země, co se pozvedá ze základu Země jako mlžné páry, není jen fyzickou párou, nýbrž také ztělesněním vášní, které se mohou spojit s vášněmi a pudy lidí a které jsou proniknuty luciferskými a ahrimanskými silami. V uvedené době by byly způsobily v lidské duši chaos myšlení, citění a chtění. A kdyby nebylo toto nebezpečí odvráceno, tak by musel přijít celý lidský rod chaotickým myšlením, citěním a chtěním do jakéhosi

blouznění. Lidský rod by se vyvinul k pomatenosti, která by se stala normálním stavem na Zemi. Tu vstoupila potřetí Kristova bytost do duše bytosti rázu archandělského a odvrátila toto nebezpečí vyzářováním, které touto právě charakterizovanou obětí mohlo opět působit na vývoj lidstva. Účinek tohoto třetího vstoupení Kristovy bytosti je harmonizace myšlení, citění a chtění v podstatě lidské duše.

Řekové, kteří pocítovali ve své mytologii něco jako otisky dějů, které se udály za atlantské doby, vyjádřili také ve své mytologii tuto právě zmíněnou nadsmyslovou skutečnost. A obraz, otisk, pod nímž si Řekové představovali třetí vstoupení Krista do duše bytosti rázu archandělského, je Apollo, sluneční bůh. Apollo, ochránce výroků Pythiických, se objevuje jako ta bytost, která harmonizuje draka, jenž vystupuje ze Země ve formě par.

Kdyby plynula tato pára do vášně Pythiiny bez Apollonova harmonizování, tak by se projevovalo myšlení, citění a chtění jako pomatenost. Impregnováním silami Apollonovými stává se to, co má Pythie říci, někdy nejmoudřejšími radami, které byly Řekům dány.

Kdybychom se mohli tázat nějakého zasvěcence starých mystérií na jeho pravé mínění, kdo je Apollo, tak by nám dal zcela jistě tuto odpověď: Je to předchůdce Krista Ježíše, který ještě nesestoupil až k fyzické úrovni. Lidstvo si uchovalo podivuhodnou imaginaci této třetí Kristovy události v obraze: Svatý Jiří přemáhá draka, nebo archanděl Michael přemáhá draka. Je to neobyčejné, že můžeme pozorně sledovat, jak tato imaginace, kdy svatý Jiří přemáhá draka, je ve skutečnosti dozvukem třetí nadsmyslové Kristovy události. A čtvrtá událost přišla v poatlantské době, kdy bylo lidstvo opět vystaveno nebezpečí, že během vývoje dojde k neuspořádanosti duševních sil. Nyní se mělo dostat do neuspořádanosti přímo samotné lidské Já.

První nebezpečí spočívalo v tom, že by přišly do neuspořádanosti síly smyslů. Druhé nebezpečí v tom, že by přišly do neuspořádanosti síly životní. Třetí nebezpečí v tom, že by přišly do neuspořádanosti síly duševní, myšlení, citění a chtění. Čtvrté nebezpečí v tom, že by přišly do neuspořádanosti síly Já. Tatáž bytost, bytost Kristova, která již dříve třikrát vstoupila do duše bytosti rázu archandělského, vtělila se nyní v Mystériu Golgoty do Ježíše z Nazaretu, aby svým zazařováním do zemské aury odvrátila od lidstva toto čtvrté nebezpečí. Můžeme skutečně shledat ve vývoji lidstva ve staletích, která předcházela Mystériu Golgoty a v těch staletích, která po něm následovala, jak existovalo nebezpečí, jímž měly být Já a jeho síla přivedeny do neuspořádanosti. Vidíme, jak za rozkvětu síly Já, kterou můžeme pozorovat v řecké filozofii u Sokrata, Platona, Aristotela - počínaje již od Thalety, Herakleity -, vidíme, jak vedle rozkvětu síly Já kráčí řeckou filozofií něco jiného. Když rozkvétají síly lidské myšlenky v Thaletovi, Herakleitovi, Sokratovi, Platonovi, Aristotelovi, spatřujeme přibližně v téže době, jak se po celé tehdy kulturní části Země, na různých místech, šíří

projevy sil tak zvaných Sibyl. Sibyly, které krácejí jako souběžný zjev vedle vzniku filozofie, představují to, jak má vniknout chaos do sil Já. Vidíme, jak na jedné straně z toho, co takové Sibyly zvěstují, může vzniknout pravdivé, dobré proroctví, na druhé straně nedorozumění, klamně, neuspořádané síly Já, které ze Sibyl promlouvají. Jak promlouvá ze Sibyl chaotická pozemskost, to zpodobnil později z tradice podivuhodným způsobem Michelangelo v Sixtinské kapli. Lze vidět až do zobrazení gesta, jak skrze jednotlivé Sibyly působila neuspořádanost sil Já, kteréžto síly se projevovaly rozmanitým způsobem.

A Michelangelo postavil jako opačný jev vedle sibylských sil ty síly, které se pokusily hledat Já, nalézt Já v lidské podstatě a učinit je plodným pro historický vývoj lidstva: Jsou to proroci. Co se nám ukazuje u Michelangela v Sibylách a prorocích, to představuje dva protiklady: Na jedné straně tendence Já přijít do neuspořádanosti, na druhé straně úsilí židovského proroctví přivést síly Já do uspořádanosti. V lidské podstatě nastal vzhledem k osobnímu vnímání Já, jež tehdy mělo nastoupit, neklid, a kdyby nebylo toto nebezpečí odvráceno, tak by se dnes v našem Já chaoticky prolínaly temné síly proročké a temné síly sibylské. Do vývoje v dalších staletích by nemohla být vložena skutečná jasnost Já. Tu zasáhla do tohoto neklidu inkarnace Krista v Ježíši Nazaretském a způsobila po čtvrté harmonizování lidské podstaty. Toto mohlo nastat jen tím, že se Kristova bytost vtělila do lidské bytosti, jež v nejvyšším smyslu v sobě rozvinula všechny schopnosti, které tehdy k člověku přistupovaly.

Právě tak, jako nám současné okultní bádání umožňuje osvětlit čtyři etapy Mystéria Golgoty, právě tak nám propůjčuje schopnost osvětlit tuto poslední etapu, osvětlit bytost Ježíše z Nazaretu, do níž se Mysteriem Golgoty Kristova bytost vtělila. Mohl jsem při dřívějších příležitostech upozornit na to, že se na počátku našeho letopočtu narodili dva chlapci Ježíšové. Mohl jsem poukázat na to, že ve dvanáctém roce onoho chlapce Ježíše, který pocházel z náthanské větve domu Davidova, do něj vstoupila duše druhého chlapce Ježíše, který pocházel ze šalamounské větve, takže ze dvou chlapců Ježíšů se stala bytost *jedna*. Tázeme-li se, kdo byl tento dvanáctiletý Ježíš z Nazaretu, tak nám dnes odpovídá okultní bádání: Je to duše Zarathustrova ve zcela zvláštní lidské bytosti, která právě pocházela z náthanské větve domu Davidova. - A když nyní obracíme duchovní pohled na bytost Zarathustrovu v náthanském Ježíši, tak se nám ukazuje, jak se nyní nadále tento Ježíš z Nazaretu vyvíjel až ke svému třicátému roku. Ve vývoji tohoto Ježíše z Nazaretů můžeme rozeznávat tři epochy. První od dvanáctého až do osmnáctého roku. Druhou od osmnáctého až do dvacátéhočtvrtého roku. Třetí asi od dvacátéhočtvrtého až do třicátého roku. Mladý Ježíš z Nazaretu žil v domě, který spravoval jeho skutečný otec a matka šalamounského chlapce Ježíše. Ostatní dva z rodičů mezitím zemřeli. Mladý Ježíš z Nazaretu se na venek vyučil otcovu řemeslu, což byl druh truhlářství nebo tesařství. Přitom se ale, s nekonečnou dokonalostí duchovního života, podivuhodným způsobem vyvíjel ve své duši.

Musíme však mít na paměti, hluboce významný vývoj mladého Ježíše z Nazaretu v podstatě nechápal nikdo z jeho rodinného okolí. Byl v něm osamocen, zcela osamocen, již jako chlapec od dvanáctého roku, až do osmnáctého roku. Podivuhodný byl tento vnitřní vývoj, který se uskutečňoval v osamocení duše tím, že Ježíš z Nazaretu mohl z hlubokého základu duše jakoby vynést všechna ta velká zjevení, která byla dána židovskému národu v průběhu času. Izraelský národ měl v době, kdy žil Ježíš z Nazaretu, sotva ještě něco jiného, než písemná podání toho, co kdysi obdrželi v bezprostředních zjeveních z duchovních světů dávní proroci. Vědělo se ze spisů, co předci přijali zjevením, ale nebyla již žádná možnost dospět k tomuto zjevení samému, jež se kdysi dostalo k dávným prorokům oním hlasem, který nazývali velkou Bath-Kol. Jako ve zpětném vývoji prodělával Ježíš z Nazaretu v sobě samém znovu vše to, co prodělal židovský národ, a dopracoval se až k onomu bodu, kdy jeho duše pocítila: Velká Bath-Kol opět ke mně mluví. Bezprostředně z duchovního světa vnímám hlas, který kdysi přijali proroci. A jak to u takového vnitřního vývoje bývá, tak to bylo také u Ježíše z Nazaretu: Tento vnitřní vývoj byl spojen s nehlubší duševní bolestí a utrpením. Nejvyšší poznatky se nezískávají bez bolesti a utrpení. Zvláště to bylo jedno, co se uložilo jako strašná bolest v duši asi sedmnácti až osmnáctiletého Ježíše z Nazaretu, když si říkal: Kdysi sdělovala velká Bath-Kol neobyčejná zjevení židovskému národu. Dnes je židovský národ tu, ale kdyby velká Bath-Kol k němu dnes promluvila, nebyl by tu nikdo, aby ji slyšel. Oni chápou spisy, živoucímu písmu však již nerozumějí. - Osamělým byl v sobě samém; nezměrný smutek se rozhostil v jeho duši nad tím, co se z jeho národa stalo v sestupném vývoji lidstva.

Potom přišla doba, kdy měl být vyslán Ježíš z Nazaretu do světa. Putoval, tím, že v různých místech provozoval své řemeslo, po nejrůznějších krajinách Palestiny i mimo Palestinu, po pohanských krajinách. Pozoruhodná byla tato putování zejména pokud jde o dojmy, jaké zanechával Ježíš z Nazaretu v lidech, k nimž přišel. To, co způsobila bolest v jeho duši, to se proměnilo v něco jako láska, kterou lidé v jeho přítomnosti z něho bezprostředně cítili proudit. Když tak večer, poté co vykonal svou práci, pobýval u lidí, které navštívil a seděl s nimi pohromadě, tak cítili, jakoby s jeho slovy, ale také pouhou jeho přítomností, na ně přecházela atmosféra lásky. To, o čem s nimi mohl hovořit, bylo prosyceno láskou a působilo to na lidi nehlubším dojmem, a když odešel pracovat jinam, tak zůstalo v lidech, jež opustil, něco jako nejživější vzpomínka na něho. Často se přihodilo, že Ježíš z Nazaretu byl již tři nebo čtyři týdny pryč a tu měli lidé, které před třemi až čtyřmi týdny opustil, společnou vizi, že k nim opět vstoupil a mluvil s nimi - vize mluvila s nimi. Dojem byl tak hluboký, že u nich tento Ježíš z Nazaretu v podstatě zůstal. Tak se vtisklo to, čím Ježíš z Nazaretu byl, do sta a sta duší, když putoval ve svých osmnácti až čtyřiaadvaceti letech.

Za těchto svých putování přišel Ježíš z Nazaretu také do pohanských krajin. Jednoho dne dospěl do pohanského místa, v němž bylo zanedbané obyvatelstvo.

Místo bylo opuštěno svými kněžími. V tomto místě bylo obětiště, ale bylo zpustlé. Kněží uprchli, protože v tomto místě mezi lidmi propukla zlá nemoc. Takováto obětiště a kultické úkony v těchto obětních místech se odvozovaly od mystérií. Co se zjevovalo v mystériích, to přešlo do obřadů těchto obětních míst. Abychom této věci porozuměli, musíme si trochu povšimnout významu obětních obřadů. Způsobem, jakým se obětní obřady vykonávají, modlitbami, které tyto obětní obřady prostupují, vskutku kanou, abychom tak řekli, spirituální síly shůry na oltáře. Ale Ježíš z Nazaretu již nenalezl, když přišel k obětišti zmíněného místa, dobré síly, které kdysi kanuly při starém obětování shůry na oltáře. Nalezl kultické místo, jež bylo opuštěno svými kněžími, našel je zaplněno démonickými bytostmi, které byly shromážděny kolem oltáře. Zanedbaní, zchradlí, sešli lidé tohoto pohanského místa měli dokonce hluboký dojem, když spatřili přícházet Ježíše z Nazaretu, že ho sice neznali, ale že vyzařoval atmosféru lásky. Zprvu se domnívali, že opět přichází jeden z jejich dávných kněží, jenž je opustil a chce sloužit jejich pohanský kult. Ježíš z Nazaretu nechtěl samozřejmě sloužit jejich pohanský kult, vstoupil však mezi lid. Tu byl uchopen silou démonů, kteří byli kolem oltáře a padl k zemi jako mrtev. Když to lidé spatřili, prchali a Ježíš z Nazaretu v mráкотném stavu ještě viděl, jak za těmi lidmi běží a pronásledují je démonické moci. Potom ztratil obyčejné vědomí a vzdálil se do duchovních světů. A mohl nyní vnímat, co bylo kdysi v čistotě a pravdě zjeveno starým mysterijním kněžím, mohl vnímat stará pohanská zjevení, jako vnímal židovská zjevení v hlase velké Bath-Kol. A mohl nyní slyšet prastaré pohanské zjevení, které může být zopakováno v naší dnešní řeči asi následujícím způsobem:

Amen vládnou zla svědkové uvolňujícího se jáství jinými zaviněná vlastní vina prožitá v denním chlebě v němž nevládne vůle nebestím, že se člověk odloučil od vaší říše a zapomněl vaše jména Vy otcové na nebesích.

A Ježíš z Nazaretu věděl ve svém změněném stavu vědomí, že toto zjevení procházelo prastarými posvátnými naukami mystérií. Procítl a uchoval si vzpomínku na to, co bylo kdysi prastarými posvátnými naukami pohanských náboženství. To, co v tomto zjevení přijal, potom pro další pokrok lidstva obrátil a stal se z toho „Otčenáš“.

To, čemu se učíme ve vztahu k vyšším světům, neučíme se pouhými naukami, nýbrž mnohem více skutečnostmi, které ve vyšších světech prožíváme. Dovídáme se ale potom nekonečně hlubším způsobem celý význam takového zjevení, než se někdy můžeme částečně dovědět naukami nebo teoriemi. Nová velká bolest spočinula v duši Ježíše z Nazaretu. Měl před sebou zcela zřetelným způsobem všechnu nouzi, ke které dospěla pohanská zjevení a mohl to nyní odlišit od toho, čím byla kdysi.

Jako mohl říci v židovském národě: A kdyby i dnes zazněl hlas velké Bath-Kol, nejsou tu již lidé, kteří by jí mohli rozumět; jsem s ní sám - tak mohl nyní ve

vztahu k pohanskému národu říci: A kdyby opět všude zazněly hlasy starých pohanských mystérií, nebylo by již lidí, kteří by jim mohli rozumět.

Tak měl Ježíš z Nazaretu v nejhlubší bolesti poznat sestupný vývoj lidstva. To, co bylo právě vylíčeno, se stalo v době, kdy bylo Ježíši z Nazaretu asi dvacet čtyři let. Krátce na to, co se to přihodilo, se vrátil domů. Byla to přibližně doba, kdy jeho otec v Nazaretu zemřel.

V době mezi svým dvacátýmčtvrtým a třicátým rokem, protože byl opět doma v Nazaretu, navázal styk s Esejskými, kteří měli tam i v uvedené krajině osady. Osobně se nestal Esejským, ale svým hlubokým duševním životem, dvojí velkou bolestí, která spočinula v jeho duši a proměnila se v lásku, ho Esejští přijali a hovořili s ním často o svých nejhlubších tajemstvích, o nichž by jinak mluvili jen se sobě rovnými, se zasvěcenci.

O svých nejhlubších tajemstvích mluvili jen s ním. A v Esejských poznával lidi, kteří v tehdejší době usilovali zvláštním vnitřním vývojem vystoupit opět vzhůru až tam, odkud počal sestupný vývoj lidstva. Dychtivě přijímal, co se mohl od Esejských dovědět o lidském rozvíjení takového vzestupu. Jednoho dne však, když opouštěl dům Esejských a procházel branou, měl zvláště pozoruhodnou vizi: Po obou stranách brány viděl dvě postavy, o nichž později, svými pozdějšími prožitky, věděl, že to byli Lucifer a Ahriman. Prchali pryč od bran Esejských do okolního světa. A nyní byl tím, co prodělal ve svém vlastním vnitřním vývoji, tak daleko, že mohl jaksi číst v okultním písmu význam tohoto útěku Lucifera a Ahrimana od bran Esejských. Nyní věděl: ano, je možné také v této přítomné době, aby jednotliví lidé zvláštním duševním vývojem vystoupili k duchovním výšinám, ale jen na úkor ostatních lidí. Neboť esejský vývoj mohli prodělavat jen někteří vyvolení a mohli to jen tím, že jiní zůstali zpět na nižších stupních. Věděl, že Esejští se osvobozují svým mystickým vývojem od vlivu Lucifera a Ahrimana, že však Lucifer a Ahriman, když museli uprchnout z esejských domovů, běželi rovnou k jiným lidem a právě o to více uchvacovali ostatní lidstvo. A z tohoto okultního zážitku k němu přistoupila třetí velká bolest, tím, že si mohl říci: Ano, některým obzvláště vyvoleným lidem je možno vystoupit až k tomu, co bylo lidem dříve zjevováno, ale stoupat mohou jen na úkor ostatních lidí. - To se mu téměř zařezávalo do srdce, neboť byl plný lásky ke všem lidem. A nyní si mohl jako výsledek třetí velké bolesti říci: Právě tak jako v naší přítomné době vystupují jednotliví lidé k vyšším spirituálním poznatkům, právě tak musí být ostatním lidem tyto poznatky odňaty. Jakkoli vysoko by duše vystoupila a cokoli by věděla, spoluprožívala s Esejskými, o to více by *ostatní lidé* v širém světě strádali. Když toto Ježíš z Nazaretu prožil, mohl zažít, jak jeho nevlastní matka nebo pěstounka měla stále větší a větší porozumění pro jeho vnitřní život. Zejména tomu tak bylo od smrti otcovy. A zatímco v dřívějších letech byl Ježíš z Nazaretu v rodině zcela sám a osamocen, rozvíjel se tak v této době nejeden rozhovor s matkou, v němž Ježíš z Nazaretu mohl mluvit o tom, co prožíval ve své osamělé

duši. A tu došlo k velkému rozhodujícímu rozhovoru, mezi Ježíšem z Nazaretu a matkou, ve třicátém roce jeho života. Vše to, co se v jeho duši uložilo jako poznatky od jeho dvanáctého roku - při vnímání hlasu velké Bath-Kol, kosmickým Otčenášem, zážitkem s Esejskými -, vše to, co se takto jako poznatky uložilo v jeho duši, o tom mluvil jednoho dne se svou matkou. A mluvil ke své matce tak, že tento rozhovor působí hluboce dojmem, i když je to čteno okultním bádáním z ákášické kroniky až následně. Slova nepřecházela k matce jen jako slova, nýbrž jako živoucí síly, které jako na perutích přenášely duševní bytost Ježíše z Nazaretu do duševní bytosti matčiny. Tak hluboce byl Ježíš z Nazaretu spojen s tím, co měl odít do svých slov, že jeho bolest a jeho poznatky přešly do slov a vproudily do srdce a duše matky. A bylo tomu tak, jakoby matka byla proniknuta novým životem; jakoby omlazena procitla k novému životu.

Ježíš z Nazaretu ale přišel jakoby do zcela jiného duševního stavu. Se slovy, dal proudit ven tomu, co s nimi bylo tak niterně spojeno, dal proudit ven vlastnímu Já. Zarathustrovo Já opustilo tři těla Ježíše z Nazaretu, fyzické, éterické a astrální tělo, a do těchto tří těl působily kosmické síly. Bez vědomí Já, jako v nějakém vyšším snovém životě, byl Ježíš z Nazaretu puzen na cestu k Janu Křtiteli: Ježíš z Nazaretu, který v rozhovoru s matkou vydechl své Zarathustrovo Já.

Tak byl připraven, poté co odevzdal své Zarathustrovo Já, přijmout Kristovu bytost jako své nové Já. Mystérium Golgoty jako čtvrtá etapa Kristových událostí, o nichž jsme hovořili, bylo tím připraveno. Odehrála se během tří let, v nichž Kristus žil v těle Ježíše z Nazaretu až k Mystériu Golgoty. A teprve při oné události, jejíž památku slavíme při svatodušních svátcích, přišli sami učedníci jakoby z jiného stavu vědomí k poznání toho, co se s Kristem Ježíšem odehrálo. Když pohlédneme na to, k čemu jsme již dospěli při pozorování Kristovy bytosti, jako na výsledek současného okultního bádání, můžeme pak říci, že by naše srdce a naše duše byly těmito zjeveními významnými pro naši dobu dojaty méně, než oněmi zjeveními Ježíše a Krista, která byla významná v dřívější době? Okultní věda našich dnů nám skutečně propůjčuje možnost vědět o Kristu Ježíši něco více a něco hlubšího, než se vědělo v uplynulých staletích. A smíme říci toto: postava Kristova roste do kosmické velikosti tím, že se snažíme ji poznat prostředky, jež nám dává k dispozici moderní okultismus.

Pohlédneme zpět na to, co bylo předáno dřívějšímu lidstvu o Kristu Ježíši, například ve čtyřech evangeliích. V okultním hledisku jsme si jasně vědomi toho, že ti, co evangelia napsali, napsali je podle inspirací starých mystérií, z atavistického jasnozření. Poukázal jsem na to ve své knize „Křesťanství jako mystická skutečnost“. První, kdo vnímal kosmický význam Krista, byl Pavel: Pavel, jenž mohl vnímat, jak síla Kristovy bytosti proudila do zemské aury. To, co se Pavlovi vyjevilo v určitém bodě poznání Krista, to se může vyjevit člověku v dalších oblastech poznání Krista, jestliže prohloubíme současný okultismus. Neboť když se Pavlovo zření rozšíří od Mystéria Golgoty na jeho tři předstupně, když se

rozšíří od toho, co je u Pavla téměř jen vnímání Ježíše z Nazaretu, na život Krista Ježíše, potom se jaksi Pavlova metoda rozšíří z jediného centra na celý velký zjev života Krista Ježíše. Jestliže tímto způsobem, oddaným okultním bádáním, můžeme dnes být schopni utvořit Pavlovu metodu takřka všeobecnou metodou pro poznání Krista, pak nastal v poznání Krista skutečný pokrok.

Nechtěl jsem mluvit abstraktním způsobem o vývoji pokroku v poznání Krista, nýbrž jsem chtěl konkrétně učinit názorným, jakého poznání Krista může být v současnosti dosaženo okultní vědou. Tak se nám z našeho dnešního pozorování stává zjevným, že duchovní věda, jak my o ní smýšlíme, může být nástrojem ke stále hlubšímu poznání Krista. Lze očekávat, že kdyby mělo lidstvo, také materialistickými vlivy, dospět v odmítání starých náboženských představ o Kristu ještě dále, novější duchovní věda Krista lidstvu opět poskytne. Neboť duchovní věda nemluví o Kristu y teoriích, nýbrž má na paměti slova Krista samého: Jsem s vámi až do konce pozemských dnů! - Neboť v zemské auře, do níž jsme sami zasazeni, je přítomen Kristus. On v ní žije! A my s ním jako s duchovní bytostí v zemské auře můžeme vejít ve spojení, když si k tomu osvojíme možnost, tak jako kdysi učedníci žili s Kristem na fyzické úrovni. Musíme jen přivyknout tomu, abychom opravdu zřeli živoucí přítomnost Krista v zemské auře a neztotožňovali křesťanství jen s pouhou naukou, s pouhou soustavou pouček. Od Mystéria Golgoty je Kristus zde, je kolem nás. Můžeme ho nalézt v témže světě, v němž jsme my, v němž je on, jen nikoli ve fyzické podobě, nýbrž jako bytost duchovní. A můžeme sledovat, jak je činný jako bytost, bytost nezávislá na tom, co si o něm lidé byli schopni myslet. Což jsme nezažili, že na koncilech a na ostatních místech učených sporů, se mínění, nauky o Kristu pohybovaly sem a tam, že lidé nebyli schopni se ve svých myšlenkách o Kristu spolu shodnout? Jaká mnohá mínění o Kristu se prožila! Kdyby však byl další vývoj Kristova impulzu závislý na mínění lidí o něm, bylo by to s tímto dalším vývojem Kristova impulzu vpravdě špatné. Tento Kristův impulz je v zemském vývoji jako živoucí realita a působí v něm jako realita zcela nehledě na to, jak o něm lidé smýšleli.

Vezměme, abychom si něco takového uvědomili, datum 28. října 312. Tehdy stál před branami Říma Konstantin, syn Konstantina Chlora, stál před Římem, kde vládl Maxentius. Konstantin se blížil se svým poměrně menším vojskem k Římu, v němž Maxentius velel podstatně většímu vojsku. Maxentius byl uvnitř hradeb Říma v bezpečí. Konstantin se přibližoval po otevřené pláni. Ona bitva, která byla tehdy svedena, rozhodla o mapě Evropy. Ten, kdo studuje dějiny do hloubky, bude muset vždy připustit: O tom, co se tehdy v bitvě odehrálo, ne rozhodovaly myšlenky generálů, rozumové důvody lidí, nýbrž něco zcela jiného. Maxentius se otázel sybilských knih a do stal odpověď: Když napadneš Konstantina mimo brány Říma, zničíš největšího nepřítele Říma. - Pravá věštba! A v noci, jež předcházela bitvě, měl Maxentius sen, který ho podnítl, aby opustil bezpečné postavení v hradbách Říma a vytáhl proti Konstantinovi. Konstantin však, se svým mnohem

menším vojskem, měl v noci sen, který ho nabádal, aby dal v čele svého vojska nést symbol Krista a v tomto znamení že zvítězí. Když šlo o rozhodnutí, žádné rozumové důvody, žádné strategické důvody, žádné znalosti válečnictví tehdy nehrály žádnou úlohu, nýbrž podvědomé síly to byly, které stály proti sobě v Maxentiovi a Konstantinovi. Můžeme smýšlet o významnosti či nevýznamnosti Konstantinově jak chceme; ve vítězství, které tehdy Konstantin vybojoval, žil impulz Kristův jako skutečná, reálná síla, která od Mystéria Golgoty působila podvědomím lidí, zcela bez ohledu na to, co si lidé o Kristu mysleli.

To je jen jedna z událostí, jichž bychom mohli uvést mnoho, které nám dosvědčují, jak nejprve do podvědomých duševních sil, jež by jinak přešly do věšectví Sibyl, vstoupil Kristův impulz a propracoval se vzhůru. Zatím co vědomé duševní síly na povrchu stále více směřovaly k tomu, Kristův impulz vlivem materialistického proudu již nechápat, pracuje v podvědomých duševních silách lidí Kristus dále, tak jako působil v Konstantinovi a v Maxentiovi.

Dnes však stojíme před nutností, abychom to, co působilo v podvědomých duševních silách, vynesli vzhůru a postavili vědomě před duši. Máme vědomě poznávat bytost, jež od Mystéria Golgoty působí v zemské auri, v duších lidí a která od Mystéria Golgoty určovala z této zemské aury děje zemského vývoje a lidstva.

Máme-li toto na zřeteli, porozumíme pokroku, který učinilo lidské poznání ve vztahu ke Kristu a pochopíme svou vlastní úlohu vzhledem k pokrokům v poznání Krista.